

De unga männen och sedligheten. : Föredrag hållet i Norrköpings Arbetareför...

Fries, Karl Henrik August

78 G a Br.

National Library
of Sweden

Under
tryck
1902

De unge männen och sedligheten

FÖREDRAG

hållet i Norrköpings Arbetareförenings sal
den 20 mars 1902

af

D:r KARL FRIES

STOCKHOLM

Förbundet mellan Sveriges
Kristliga Föreningar af
Unge män

Pris: 25 öre

1902

1741

DE UNGE MÄNNEN OCH SEDLIGHETEN

FÖREDRAG

HÅLLET I NORRKÖPINGS ARBETARE-
FÖRENINGENS SAL DEN 20 MARS 1902

AF

D:r KARL FRIES

STOCKHOLM
O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI
1902.

NEWARK SQUARE
VETERINARY SCHOOL

THE UNIVERSITY OF
SOUTH ALABAMA
SCHOOL OF VETERINARY MEDICINE
SARASOTA, FLORIDA

I Stockholm och på åtskilliga andra håll i vårt land pågår för närvarande en ganska stark rörelse till bekämpande af den offentligt framträdande osedligheten. Man har vaknat upp öfver, huru bedröfligt det är ställt bland oss. Man har kommit till insikt af, att, om utvecklingen får ohejdadt fortgå i samma riktning, som hittills, måste den leda till ruin, ty, såsom någon med rätta sagt, »*Ett folks sexuella dekadans innebär helt enkelt det folkets totala förfall.*» Om sanningen af detta uttalande bär historien i alla tider ojäfaktigt vittnesbörd.

Bevis för, att det står illa till, möta oss öfverallt. Tidningarna hafva nyligen meddelat drastiska skildringar af lifvet på Stockholms gator nattetid. Det finnes en här af flera hundra kvinnor, som äro antecknade i Stockholmspolisens böcker, såsom de där idka otukt till näringsfång, och en hvar sakförständig vet, att mångdubbelt flera tillhöra den s. k. hemliga prostitutionen. Välbekant är också, att dessa kvinnor, i trots af alla de försiktighetsmått, som iakttagas, äro smitthärdar, som

öfverföra förhärjande veneriska sjukdomar till de olyckliga, hvilka inlåta sig i umgänge med dem. Härom säges i en skrifvelse, som ett tjugotal af Tysklands mest framstående läkare nyligen riktat till sitt lands studerande ungdom: »De kvinnor, som äro tillgängliga för den fria kärleken, äro faktiskt till det stora flertalet veneriskt sjuka, de må drifva otukt i hemlighet eller såsom prostituerade under polisens uppsikt. Ty äfven i afseende på de senare lämnar läkarebesiktningen i dess vanligen använda form icke den ringaste säkerhet mot smitta. Äfven bland de många rekommenderade skyddsmedlen erbjuda endast få en viss säkerhet, och sålunda har hvar och en att vid könsumgänge utom äktenskapet räkna med möjligheten — ja sannolikheten af att ådraga sig sjukdom. Den, som råkat i denna olycka, han söke rädda hvad räddas kan, genom att ofördröjligen öfverlämna sig åt sakkunnig läkares behandling.» En fransk läkare yttrar i denna sak följande: »Hafva sjukdomsfallen märkbart minskats genom de täta besiktningarna? Nej. Ett bruk, som blifvit allmänt gängse visar, att jag har endast alltför rätt i mina påståenden. Antagande att de handla särdeles klokt, pläga många män passa på att få fatt uti kvinnor, just när de gå ut från besiktningabyrån, men det är alls icke sällsynt att påträffa fall af smitta och det af de allra allvarsammaste slag just efter sammanträffanden, som skett på visst sätt under systemets och myndigheternas auktoritet. I våra mottagningsrum i Paris, Lyon, Bordeaux se vi dagligen nya

offer för denna åskådning.» En annan fransk läkare berättar följande: »En ung man, full af lif, hälsa och framtidshopp, rättfram, energisk och allvarlig, kom till mig för några år sedan för att få visshet om, huruvida han, såsom hans vänner påstodo, riskerade något med afseende på sin hälsa, om han lefde kyskt. Det var ej svårt att få honom att inse, att hans vänner gifvit honom ett dåligt råd. Men icke långt därefter kom han tillbaka till mig och var då smittad. 'Om jag hade rättat mig efter Eder', sade han, 'skulle jag icke råkat i denna olycka, men mina kamrater lyckades till slut öfvertyga mig, att jag hade orätt.' 'Tror du', frågade de mig, 'att staten skulle legalisera dessa otuktshus, om de ej vore nödvändiga? För hvilket ändamål skulle de eljes hållas öppna, så att säga officielt? Om vi kunde vara dem förutan, utan skada för vår hälsa, tror du, att staten ett ögonblick skulle tolerera dem?」

Det är genom dylika resonnemang, som många unge män vilseledas. Den unge man, jag nyss talade om, gjorde ett hastigt slut på sina lidanden genom själfmord. Och endast kort tid förut hade han varit lycklig och nöjd och arbetat med mod och lefnadslust för sig och sin mor, hvilken glädje och enda stöd han var. Man fann efteråt hos honom en papperslapp, på hvilken han skrifvit: »Beklaga mig, förlåt mig.»

Hvad beträffar Stockholm visar statistiken, att under år 1898 2,165 fall af nyförvärfvad venerisk sjukdom behandlades å sjukhus. Hvad sta-

tistiken icke förmår omtala är, huru många som vårdas privat eller icke vårdas alls. De äro med säkerhet mångdubbelt flere.

Hvad innebär detta?

Det innebär först och främst en utgift för sjukvård och en förlust för samhället i förlorad arbetskraft och lifskraft, som af en sakkunnig uppskattas till många millioner kronor om året.

Det betyder vidare, att dessa, som så smittats, i sin ordning blifvit smitthärdar, som utbreda giftet i allt vidare kretsar. Det beräknas, att mer än 10,000 ständigt äro smittförande, och att flera 10,000-tal hafva sjukdomen i ett sådant skede, att den innebär faror för deras afkomma. Om huru smittan kan spridas, få vi en levande föreställning genom följande skildring af en erfaren läkare (öfverläkare D:r Ivar Svensson): »Se denna unga fru, som genast efter bröllopet smittades af sin man med syfilis, och som sedan i sin tur genom kyssande smittade 4 minderåriga syskon, en grannes och en släktings små barn, af hvilka senare ett genom diande öfverflyttade sjukdomen på sin moder. — Se denna särdeles starke och välbyggde, men tyvärr med syfilis behäftade man, hvafs hustru väl själf gick fri från svårare sjukdom, men på hvafs barn följderna af faderns sjukdom kunde läsas af sakkörståndige. — Se vidare bilden af den ännu ej 20-åriga fru, som för ej länge sedan inställde sig hos mig för att rådfråga mig angående ett sjukt knä, hvilket gjort henne till invalid för lifstiden, och som tydligen berodde

därpå, att hon omedelbart efter bröllopet blifvit smittad med venerisk katarr, som hennes man ådragit sig ett halft år förut.» Professor Fournier, en af de mest erfarne läkare på detta emråde, skrifver: »Ju mer min erfarenhet vidgas, desto mer öfvertygas jag därom, att en syfilitisk faders inflytande sträcker sig långt på andra sidan barnets födelse och gör sig gällande på olika sätt: i allmänt försvagad konstitution, i minskad motståndskraft mot skadliga inflytelser, i följd hvaraf tillstötande sjukdomar antaga en elakartad karaktär, i fallenhet för nervösa affektioner, enkannerligen konvulsioner, i benägenhet för lidanden inom lymfkärl- och lymfkörtelsystemen.»

Men om vi vända oss från detta motbjudande kapitel och se till, huru det är ställdt med afseende på det förhållande mellan könen, som utan att kunna betecknas såsom prostitution, dock undandraget sig de förpliktelser, som en ordnad samlefnad i äktenskap för med sig, och som har till följd födandet af *oäkta barn*, så finna vi, hurusom statistiken bär ett sorgligt vittnesbörd om betänkelig försämring i tillståndet under det sista århundradet. Mot slutet af 1700-talet var proportionen af oäkta födda mellan 3 à 4 proc. af alla födda. Under senare delen af 1800-talet var samma procent i Stockholm 30, i landsortsstäderna 15, på landsbygden 8 ¹/₂. Den författare, från hvilken jag hämtat dessa uppgifter (E. W. Wretling, Sexuella frågor ur social synpunkt) tillägger, att samtidigt med dessa missförhållanden fattig-

hjonen stigit från 34 på 1,000 invånare år 1810, till 49 på 1,000 år 1897, de sinnessjuka och idioterna från 7,542 år 1860 till 16,312 år 1890 d. v. s. ökats med 117 proc. samt i första instansen handlagda brottmål från omkring 40,000 på 1860-talet till nära 74,000 år 1897, d. v. s. ökats med 85 proc. medan folkmängden ökats med 25 proc. — detta är förhållanden, som visserligen icke äro utan allt sammanhang med de oäkta barnens tillväxt, ehuru detta icke är af vederbörande påaktadt.» Huru bedröflig denna statistik än är, anger den dock icke hela vidden af skadan, ty fosterfördrifning och andra konstlade åtgärder undanröja i en stor mängd fall följderna af ett könsumgänge, hvars omoraliska och fördärflika art därigenom icke förringas. Ty det fördärflika i dessa förhållanden ligger ingalunda blott i de yttre följder, som vi ofvan påpekat, och hvar till för det senare slaget af könsförbindelser bör läggas följande: Ofta födda med dåliga anlag måste med all sannolikhet vida flera bland de oäkta än bland de äkta barnen blifva samhället till börda, ej blott såsom sjuklingar och proletärer, utan äfven såsom brottslingar, synnerligen som föräldrarna i regel icke kunna eller — hvad det gäller åtminstone fäderna — icke vilja göra allt, hvad som kräfves af dem.

Hvem täljer vidare de barnamord och de själfmord, som blifvit en följd af samvetslösheten på detta område? Hvem tolkar den förtviflan, som tär mången ung kvinnas lif, hvilken på detta

sätt blifvit bedragen. Från en tysk författare (Professor Fritz Schultze) lånar jag följande till belysande häraf. »Ett symptom till sexuell förvildning, som allt mer griper omkring sig bland vår ungdom, är donjuanismen. Den består däri, att unge män planmässigt och afsiktligt söka förföra unga flickor. Jag har fått kännedom om ett dylikt fall, som för kort tid sedan tilldrog sig. En 17-årig flicka, som har plats i en affär, låter genom en kvinnlig kamrat förleda sig att för första gången i sitt lif besöka en danslokal. En ung man upptäcker i henne genast nykomlingen, närmar sig henne och intager henne genom sin älskvardhet. Han bjuder henne på vin. Hon blir berusad och i detta tillstånd af otillräknelighet tager han henne med sig till sin bostad och missbrukar henne. Då efter några månader följderna inställa sig och hon, vridande sina händer, förbrår sin förförare hans skuld, då skrattar han ut henne: »hon vore ingalunda den första, han hade redan spelat många samma spratt. Hvarför hade hon också varit så dum?» och han lämnar henne åt förtviflan. — Finnes då intet spår af sedligt samvete hos en sådan människa? Har då den skändlige, som med hetsigt blod, men iskallt hjärta på några få minuter slaktar en varelses lycka och ära, alls ingen aning om den jämmer och det elände, som han bringar öfver sitt offer. Han går fri därifrån, och hon får bära följderna.» Åger denna skildring tillämpning endast på Tyskland? För visso icke. Vi hafva hört mån-

gen ung man i vårt eget land skryta öfver liknande bragder.

På ännu ett område vill jag uppvisa, huru dåligt det är ställt bland oss. Vi öfversvämmas af en syndaflod af böcker, tidningar och bilder, hvilkas hela tendens går ut på att uppegga den sinnliga driften. Någon, som känner förhållandena, invänder kanske: »Men detta rå vi icke för, det kommer till oss från Tyskland och Frankrike.» Först och främst kommer det icke blott från utlandet. Men äfven om så vore, så utgör den omständigheten, att det kommer, bevis för att man finner marknaden lönande. Och den oblyghet, hvarmed dessa saker utställas i bodfönstren, vittnar tillräckligt emot oss. Jag tillbragte nyligen en vecka i London, och jag såg mig ganska flitigt, om, men jag upptäckte icke ett enda bodfönster med bilder o. d. som voro så ägnade att reta sinnligheten, som hvad man ser i tjugtals bodfönster i Stockholm. *)

För några år sedan var jag i Helsingfors tillsammans med en man, hvilken i hela världens universitetsstäder gjort de noggrannaste forskningar

*) Åtskilligt af den så saluhållna litteraturen är visserligen till sitt innehåll skäligen oförarglig, ja intetsägende, under det att titeln låter förmoda ett i hög grad rafflande innehåll. Men dessa titelsidor med sina retande illustrationer och böckernas egenskap att vara förseglade äro ofta tillräckliga för att hos ungdomar, som befinna sig i brytningsåren och med begärlighet uppfånga allt som rör könslifvet, väcka osunda och farliga fantasibilder.

beträffande det religiösa och sedliga tillståndet bland studenter. Bland de frågor, som han för detta ändamål plägade framställa var äfven denna: »Från hvilket land utgår det inflytande, som verkar mest demoraliserande bland eder?» Jag iakttog, hurusom de närvarande sågo något besvärade ut, och trodde, att detta härledde sig från tvekan att namngifva Ryssland såsom detta land. Deras tvekan orsakades emellertid af min närvaro, ty svaret kom slutligen: — Sverige. Jag behöfver icke säga, huru jag blygdes.

Om vi sålunda finna att goda skäl föreligga till en rörelse för att bekämpa osedligheten i vårt land, huru bör då denna verka? —

Hittills har man nästan uteslutande riktat sin uppmärksamhet på de arma kvinnor, som äro på samma gång lastens offer och lastens prästinnor. Man bygger hem för att upptaga dem, som vilja återvända till ett hederligt lif. Godt och väl! All ära åt sådana sträfvanden! Må Gud löna enhvar, som räcker en hjälpande hand åt dem, som samhället trampar i smutsen!

Man påyrkar strängare tillämpning af polisens ordningsföreskrifter. Godt och väl! Det behöfves i sanning. Ty slappheten hos vederbörande är i detta afseende häpnadsväckande.

En tidning förelag nyligen, att samtliga prostituerade skulle förpassas till korrektionsanstalter. Jag vet icke, om jag äfven härom skall säga: godt och väl! Men säkert kan jag säga, att *om* så skedde, skulle nästa månad en ny uppsättning

vara färdig att införpassas. Det är alltsammans, som att plocka undan frukterna på ett giftigt träd så länge själfva roten förblir oberörd. Och roten är i detta fall *de unge männen*. Så länge unge män finnas, som regeras af sina sinnliga lustar, såsom rofdjuret af sin lystnad, så länge komma kvinnor att dragas ned i synd och elände. Det hjälper icke att säga, att många gamle män äro likadana, ty jag vill påstå, att ganska få blifva liderliga på gamla dagar. Hade de såsom unga lärt själfbehärskningskonsten, så hade de nog icke förlorat herraväldet öfver sig själfva, då de blifvit äldre. Men hur är det nu?

I fruktansvärdt talrika fall väckes tanken på könslifvet hos gossen, långt innan hans kropp nått den däremot svarande utvecklingen. Detta orsakas dels genom de ofvan omtalade bilderna och böckerna, dels genom kamrater eller äldre bekantas hänsynslösa sätt att ofta i skämtets och förlöjligandets form beröra hithörande ämnen. Ja än värre, undervisningen blir icke blott teoretisk utan äfven praktisk. Än är det någon, som själf är okunnig om själfbefläckelsens fördärlighet, ehuru han är slaf därunder, än är det någon, som i djäfvulsk elakhet medvetet drar ned en oskyldig i syndaeländet. Nog af, den unge gossen börjar leka med de krafter, som hålla på att spira upp inom honom, och som borde få utveckla sig ostördt och naturligt. Det är ej länge sedan en ung man under djup smärta sade till mig: »Det är fruktansvärdt att vakna upp öfver, att man lidit en

obotlig skada. Nederlaget var lidet, innan striden begynt. Afgörandet öfver mitt öde såsom man var lagdt i ett okunnigt och okynnigt barns hand». Den vana, som så grundlagts i unga år, är icke lätt att bryta. Den kräfver ofta på ett befallande sätt af sin slaf allt större och större offer.

Till de inflytanden, som nyss nämndes, kommer den i vår tid så vilda hetsjakten att komma fram i världen, som leder till ett öfverspännande af nerverna. Genom det för studiearbete och äfven kontorsarbete nödvändiga stillasittandet stegras könsdriften. Det är med könsanlaget, som med alla andra anlag, det kan drivas upp genom öfning. På samma gång begäret tillfredsställes, växer det och kräfver nya tillfällen för att göra sig gällande. Då fantasien en gång befläckats med orena bilder, sysselsätter sig tanken med dem äfven vid de tider, då en direkt utöfning af otukten icke är möjlig, och utmålar begärets föremål i så glödande färger, att det endast behöfs, att ett tillfälle erbjuder sig för att fallet skall vara skedt. Just denna tankens sysselsättande med orena bilder medför emellertid en oförmåga att koncentrera uppmärksamheten och viljekraften på det arbete man har för händer och omintetgör därmed just förutsättningen för att komma framåt i världen.

Otuktssynden, vare sig den begränsas till det inre lifvets område eller träder fram i yttre handling, står sällan ensam, den åtföljes vanligen af osannhet, opålitlighet och oregelbundenhet i alla lifvets förhållanden.

Här må ock sägas ett ord om den bunds-
förvant, som sinnligheten har i alkoholen. Det är
väl knappt någon ung man, som går fullt nykter
åtminstone första gången till ett skökohus. Själ-
fienden använder en hel serie af förberedelser för
att locka sitt offer i snaran. Först kommer den
naturliga och i och för sig berättigade benägen-
heten för sällskapligt umgänge. Man slår sig ned
på en mer eller mindre förgylld krog. Spriten
löser tungans band, under det musiken berusar
sinnet, och, särskildt, där den är buren af sinnliga
motiv, framlockar en däremot svarande stämning.
Den allt ymnigare förtärda alkoholen uppjagar de
sinnliga begären och utdrifver besinningen. Det
slippriga skämtet och de oanständiga historierna
blifva allt djärfvare. En täflan bringas till stånd,
om hvem som skall visa sig duktigast, och så
slutar det med, att man visar sin duktighet i
sådant, som man vid full besinning skulle hafva
blygts att ens tänka på. Men när man en gång
smutsat sin sko, tvekar man icke att gå vidare i
smutsen. Den lössläppta begärelsen söker stän-
digt nya retmedel och man tvekar icke att för-
gripa sig på en oskyldig. Efter att hafva gjort
kanske många kvinnor på detta sätt olyckliga,
gör man ännu en olycklig genom att gifta sig med
henne.

Saken har äfven en ekonomisk sida. Man
hör ibland anföras såsom ursäkt för att unge män
lefva i lösaktiga könsförbindelser, att det är så
dyrt att vara gift. Är det då manne mindre dyrt

att kasta bort vanvettiga summor på dessa kvinnor, som lika vampyren suga sista blodsdroppen ur den unge mannens pung. Och när tillgångarna äro slut, och vännerna icke längre vilja »vigga», då får principalens kassa släppa till de nödvändiga medlen, naturligtvis endast såsom lån i den allra bästa afsikt å låntagarens sida att återbetala, så snart han har vunnit den stora lotten eller på något annat sätt spelat sig till en vinst. Sådant undergräfer karaktären. Och när »lånet» upptäckes, följer frivillig landsflykt eller ofrivillig inspärning. De händelser af dylikt slag, som offentliggöras i tidningarna eller sakföras, äro visserligen blott en ringa bråkdel af dem, som verkligen förekomma. De ständigt i antal växande själfmorden bland unge män hafva i de allra flesta fall en förhistoria af detta slag, hvartill ofta kommer förtviflan öfver att hafva ådragit sig venerisk smitta.

Hvar skola vi nu söka botemedlet mot allt detta? Då jag här vänder mig till unge män, vill jag icke ingå på, hvad som kan göras på uppfostrans väg. Ej heller vill jag närmare beröra de sociala reformer, som kunna vara ägnade att råda bot i detta afseende. Vi måste finna oss till rätta i denna värld sådan den är och i första rummet lösa de uppgifter som föreligga oss hvar och en personligen. Sedan må vi ock göra vårt inflytande gällande till att förbättra de sociala förhållandena. För att börja med det yttre: må hvar och en sträfva att så tidigt som möjligt inträda i äktenskap! Här vill jag afvärja en miss-

uppfattning, som kan tyckas ligga nära till hands vid ett sådant råd. Jag anser icke äktenskapet vara en afledare för de sinnliga begären eller ett tillfälle för deras otyglade tillfredsställande. Äfven här fordras kyskhet och själfukt. Då jag icke hinner närmare ingå på denna viktiga fråga, vill jag inskränka mig till att anföra några satser ur en förträfflig broschyr »Kampen för renhet» af rektor Natanael Beskow. Han säger: »Orent och syndigt är hvarje tillfredsställande af fortplantningsdriften, som ej påtager sig ansvaret för ett nytt lifs frambringande och ej innebär en hel hängifvenhet åt en person af det motsatta könet. Könsmotsatsens ändamål är först och närmast frambringandet af nya individer, släktets uppehållelse, men ej blott detta utan vidare och för det andra de nya individernas vård och fostran till starka och sunda människor, till andligt högtstående människor. Af det första och närmaste ändamålet följer den första lagen: endast det bruk af könskrafterna är berättigadt och rent, hvilket fritt underordnar sig syftet att gifva lif åt nya varelser. Af det andra ändamålet följer den andra lagen: endast det bruk af könskrafterna är berättigadt och rent, hvilket innebär en hel personlig hängifvenhet mellan man och kvinna. Uttrycket »hel personlig hängifvenhet» betecknar ett förhållande, som ej präglas af rå egoism, utan af verklig kärlek, en kärlek, som gifver, ej blott tager, gifver sin andliga kraft, ej blott sin kroppsliga

och gör det på ett så helt sätt, att hela lifvet be-
härskas af denna hängifvenhet.»

Men icke alla kunna gifta sig, eller rätt många
tro sig icke hafva råd därtill. Till en sådan ville
jag säga! »Nöj dig med litet». Du svarar: »Om
jag än vore nöjd med litet, så fordrar dock den
kvinna, med hvilken jag skulle gifta mig, så myc-
ket, att jag icke kan motsvara ett sådant an-
språk». I många fall är det utan tvifvel en miss-
riktad ridderlighet hos de unge männen som hos
de unga kvinnorna framkallat en sådan anspråks-
fullhet. Ridderligheten är god. Af sann sådan
borde finnas bland oss vida mer än fallet är, men
den utesluter icke anspråkslösheten. Tvärt om
trifves sann kärlek bättre i enkelt hem, där hvarje
möbel är ärligen betald än i en luxuös våning,
där efterhängsna fordringsägare oupphörligt göra
sig påminta.

Äfven om du skulle nödgas dröja något år i
väntan på att kunna bringa ett eget hem till
stånd, så är dock en ren kärlek till en ädel kvinna
en bevarande kraft af hög ordning. Den, som
gifvit sitt hjärta åt en kvinna, råkar icke i brand
än här än där. Han förbereder sig för sin kom-
mande uppgift såsom äkta man. Liksom han
väntar, att hans brud skall möta honom ren, så
bevarar han sig själf ren. Han betänker äfven,
att de barn, som han en gång kan få, skola ärfva
hans egenskaper, och han måste sträfva att göra
dem så goda som möjligt. Jag skall aldrig glömma,
hvad professorn i anatomi E. Clason i Uppsala

en gång yttrade: »De egenskaper, icke minst i sexuellt afseende, som man en förvärfvat intill den tid, då han blir fader, dem gifver han i arf åt sitt barn.»

Om du ej har funnit en kvinna, åt hvilken du kan skänka din kärlek, eller om du är för ung att träffa ett val, som är afgörande för hela lifvet, så slut ett trofast vänskapsförbund med någon jämnårig kamrat. En sådan vänskap, där vännerna i allvar och ömsesidig tillit förtro sig åt hvarandra äfven med afseende på de frestelser, som de hafva att bekämpa i sexuellt afseende, är för mången ett godt medel till bevarande. Ännu bättre är i sådant afseende, att med förtroende kunna öppna sig för en äldre vän.

Ett hjälpmedel i kampen mot oren fantasi är äfven intressets samlande på en viss punkt t. ex. ett älsklingsstudium, helst utanför kretsen af det dagliga lifvets uppgifter. Samlareintresse af olika slag och — för den som är en lefvande kristen — verksamhet för Guds rike, äro också kraftiga hjälpmedel. I afseende på det sistnämnda påminner jag mig, huru en ung man, som var lärare i söndagsskola, berättade mig, att han i denna omständighet med de kraf, som den ställde på honom, haft ett ovärderligt medel till bekämpande af sina begär.

För öfrigt må vi besinna, att den sexuella kraften alls icke nödvändigtvis behöfver komma till verksamhet. En framstående läkare, Professor G. M. Humphry, har därom yttrat: »Det finnes

inga organ, som kunna underkastas så stark inskränkning i sin verksamhet, som könsorganen. Deras funktioner äro hvarken omedelbart eller medelbart på minsta sätt väsentliga för kroppens lif, — knappast en gång för dess välbefinnande. Testiklarnes funktioner såväl som de kvinnliga köns-organens kunna undertryckas under långa tidsperioder, ja hela lifvet igenom — och dock skall deras byggnad förblifva normal och i stånd att kallas till verksamhet. I detta afseende göra deras egenskaper dem särdeles skickade att underkastas människans moraliska natur.» En annan framstående auktoritet, Professorn i fysiologi i Lausanne A. Herzen yttrar: »Man säger, att hälsan fordrar tillfredsställandet af det sexuella behofvet. Jag tvekar icke att förklara, att detta är falskt. Bland mina tidigare kamrater och vänner, som tillhörde olika länder och samhällsklasser, hafva flera förblifvit rena ända till giftermålet. Icke en enda har lidit däraf, och jag har aldrig hört, att någon blifvit sjuk därigenom. Afhållsamhet är möjlig, mina herrar. Jag säger icke, att den alltid är lätt, den är mången gång svår att uthärda. Mycket beror här på den individuella konstitutionen, på yttre omständigheter och på lefnadssättet. Vi äta i allmänhet för mycket, och vi upptaga i synnerhet för mycket retande ämnen i oss. Med en smula god vilja kan man, om man vill, nedtysta behofvet. De förnämsta medlen äro en måttlig diet, afhållsamhet från stimulerande drycker, andligt arbete och i synnerhet

kroppsofningar.» På tal om de sistnämnda må här uttalas ett tack till de män, som med stor energi och lysande framgång arbetat på att i vårt land väcka häg för idrott. Där denna sundt och rätt bedrifves, utgör den af många anledningar en värderik bundsförvant i kampen mot osedligheten.

Men det är ej nog med den yttre renheten. Tillåta vi vårt inre att behärskas af orenhet, så skall denna förr eller senare bryta sig fram. Låt oss minnas Jesu allvarliga ord i Markus 7: 20. »Inifrån, från människornas hjärta utgå de onda tankarna, hor, skörlefnad, mord, stöld, girighet, ondska, svek, liderlighet, afund, hädelse, högfärd, dåraktighet. Allt detta onda går inifrån ut och orenar människan.» Skall verklig bot vinnas, måste man därför gå till grunden enligt Kristi eget ord. »Gören trädet godt och dess frukt god» (Matt. 12: 33). Men hvem förmår väl att rena hjärtan om icke Gud själf, som genom sin profet lofvar (Hes. 36: 25—27): »I skolen varda rena ifrån alla Edra orenheter, och jag skall göra Eder rena, och jag skall gifva Eder ett nytt hjärta, och en ny ande skall jag ingifva i Edert bröst och så göra, att I vandren i mina stadgar och hållen och gören mina rätter.» Detta är ett ord för dig, min broder, som kanske tänkt: »Ja, allt detta är godt och väl för dem, som äro starka, men jag är svag, fallen, sjunken, ja bunden i syndens fjättrar.» Broder, se på Jesus, som blifvit i allt frestad såsom vi och därför kan hafva medlidande med oss. »Därför måste han i allt blifva lik bröderna, på

det att han skulle blifva barmhärtig och en trogen öfverstepräst i Guds tjänst, för att försona folkets synder. Ty därigenom, att han har lidit och varit frestad, kan han hjälpa dem som frestas. (Ebr. 2: 17—18). Endast i hans blod finnes förlåtelse för synden och rening och frigörelse ifrån den.

Om vi nu behjärtat, hvad som sagts och äro öfvertygade om, att något bör göras för att bland unge män väcka en allvarlig och djup känsla af deras förpliktelser i detta afseende med hänsyn till fosterlandets väl, då låt oss också göra detta! Till ett sådant ändamål kräfvess först en inre afgörelse, bildandet af en personlig öfvertygelse och mod att följa och tillämpa densamma.

Men därjämte har sammanslutning och samverkan sin stora betydelse. En sådan erbjudes af de så kallade »Hvita kors-förbunden», som finnas i många olika länder, omfattade af tusentals unge män, byggda på grundsatser, som äro lika enkla som sunda, och hvilkas formulering delvis betingats af de missförhållanden, som det närmast gäller att bekämpa. Dessa grundsatser lyda:

1. Att erkänna kyskhetsbudet lika bindande för man som för kvinna.
2. Att med aktning bemöta alla kvinnor, af hvilken samhällsställning de än må vara, och skydda dem mot förorättande och nedsättande behandling af hvarje slag.
3. Att undvika och motarbeta osedlighet i skrift och bild, otuktiga talesätt och åtbörder, tvetydigt skämt o. d.

4. Att söka utbreda och vinna erkännande för dess grundsatser bland jämnåriga och yngre.

Många ord behöfvas icke för att förklara innebörden af dessa grundsatser. Den första utgår från det förvända förhållandet, att bland oss råder en dubbelmoral, olika för man och kvinna. För den synd, som båda begått, får den senare ensam bära följden och straffet, under det den förre ursäktas, fritages och skyddas. Sådant är orättfärdigt. Mannens själfaktning borde förbjuda honom att begagna den makt öfver den svagare, som lagstiftning och allmän sed lägga i hans hand. Du fordrar, att din brud skall möta dig som en ren jungfru, ställ då också på dig själf den fordran att möta henne som en ren man!

Den andra grundsatsen berör det välbekanta förhållandet, att osedlighet leder till kvinnoförakt. De orientaliska folken bevisa detta till öfverflöd, men äfven bland oss besannar det sig både individuellt och socialt. Se blott huru det tillgår på restauranter och kaféer med kvinnlig betjäning. Gästen, som kastar till uppasserskan en drickspenning, menar sig därmed köpa rätten att behandla henne på det mest närgångna sätt. Hvarje gång du ser en kvinna utsatt för förorättande eller ned-sättande behandling, handla då så, som du skulle göra, om den kvinnan vore din syster!

Om de förhållanden, som beröras i punkt 3 hafva vi redan talat. Upphörde de unge männen att till sitt eget fördärf köpa dessa usla trycksaker, som utbjudas, så skulle handeln med dem snart

upphöra. Må en hvar med öfvertygelsens makt motarbeta dem! Dessutom hafva vi klara ord i Sveriges Rikes lag, som med straff belägger en hvar »som sprider ut skrift, målning, teckning eller bild, som tukt och sedlighet sårar.» Det ligger i hvars och ens hand att till beifrande anmäla brott af detta slag, som komma till hans kännedom.

Den fjärde punkten är en följd af de föregående. Har någon fått upp ögonen för de missförhållanden, som ofvan framhållits, och har han själf genom Guds nåd och kraft blifvit i stånd att skilja sig från dessa synder, då är hans själfklara plikt såväl mot sina medmänniskor individuellt som mot fosterlandet, att på det sätt och i den utsträckning han förmår bekämpa ett ondt, som är lika fördärfbringande för samhället som för individen.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines.

 schreiner
Group

10000000022712

LÄSESALSLÄN

Kungliga biblioteket

